

קביעות

במשינה
ובהלכה היומית

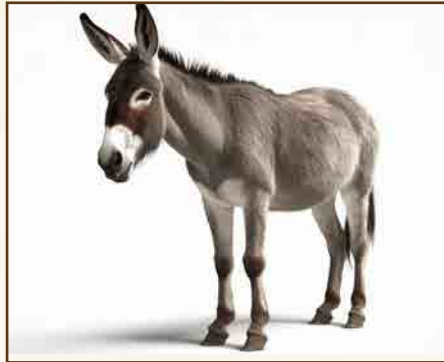
במשינה היומית:

- סדר נשים
- כתובות פרק י"א
- משנה א'
- ניר פרק א' משנה ז'
- בהלכה היומית:
- ש"ע או"ח
- סימן תקס"ו סעיף ד' -
- תר"ד סעיף א'

בפתח השער

הגמל האפר...

השוק הירדני המה אדם. סוחרים ואנשים, סחורות ודוכנים היו פזורים בכל מקום. צעקות של רוכלים התערבבו עם ריחות האכל המזרחי העסיסי. גם בעלי חיים פזזו בין האנשים, והמראה היה משובב לב. "כמה עולה הגמל הזה?" - שאל יאסין בהתעניינות את הסוחר הבדואי שעמד על יד החיה בעלת הגבנות.

יאסין הרגיש כמעט כמו חמור. ובצדק...

"אלף דולר", היתה התשובה. יאסין חשב במוחו את עלות הגמל בשוק הירדני ואת המכס שיאלץ לשלם על העברת הגמל אל ארץ מכורתו, ונרתע. זה היה נראה לו יקר מדי. "תגיד, אין לך משהו יותר זול?", שאל את המוכר בקריצה. הלה השיב בקריצה משלו, ולחש באזנו: "האמת? יש לנו משהו יותר שווה!"

"מה?", הסקרנות גדשה את יאסין. "תראה, יש לנו מוצר שונה במיוחד, שפטור ממדי מכס. החק אומר שעל חמורים לא צריך לשלם מס בכניסה למדינה. יש לנו גמל שצבענו באפר, והוא נראה כעט בדיוק כמו חמור. תוכל לקחת אותו ב-1000 דולר, אבל לא תצטרף לשלם עליו מכס. רוצה?". יאסין הסס לרגע, ואז החליט שהעסקה החסכונית מוצאת חן בעיניו. אלף דולרים עברו מיד ליד, והעסקה יצאה לדרך. יאסין אחז במושכות הגמל האפר ופנה ללכת. כעבר כמה שעות הוא הגיע לגבול, מלווה בגמלו החדש. השומרים פחנו אותו ואת החמור האפרפר, ושחררו אותו לדרך מוביל לשלם פרוטה. יאסין היה מאשר. הגמל הזה פנראה נראה ממש חמור טבעי, עד שהשומרים לא שמו לב. בשמחה ובששון הגיע לכפר החדש. נכנס לביתו, ובקש מאשתו מטלית וחמור נקי. הוא חיב להוריד את הצבע מהגמל שלו, אחרת כל החברים ישמעו עליו. הוא נטל את המטלית והחל לשפשף את בשר הגמל. והנה, אויבה, הצבע לא יורד. רק נאצת החמור, שהקראו המרגיז הכאבי לו, נשמעה ברמה. או אז הבין הערבי הטפשי, כי הסוחר הירדני הממלח עשק אותו והחליף לו גמל בחמור. למעשה, יאסין הרגיש כסיל כמעט כמו חמור, ובצדק...

פעמים רבות איננו שונים בהרבה מיאסין החכם. הולכים בלי, ומרגישים עם. משקיעים היכן שלא חשוב או חשוב שלא. רוצים להרויח את העולם, אך מפסידים הכל. כך נוהגים רב רבם של תושבי העולם היום. עובדים בשביל לאכל - ואוכלים בשביל לעבוד. חכם אמתי יודע היכן להשקיע, ובאלו דברים הכי טוב להשקיע, את מיטב הזמן והכוחות. מי לנו פקח יותר מחכמי ישראל, אשר אלו היו יוצאים לעולם שבחוץ בלי ספק היו כובשים את פסגותיו, אך במקום זאת בחרו להשאר עם האשר האמתי ולהעמיק בו. הם, רבותינו הקדושים, יודעים בחכמתם הרבה בדייק היכן טמון הטוב המחולט. עלינו רק ללכת במלם שמתוים לנו. ומהו אותו מלם? - עבודת השם ואהבתו, וכמוכן התורה הקדושה על משניותיה וגמרותיה, פסוקיה ומדרשיה. למדת משנה? חרשת ניר נוסף במלם המיוחד הזה. סימת פרק נוסף? עברת שורה בפרדס האשר. שונת עוד הלכה? פסעת עוד צעד במסלול המלכלב אותו התוו חכמי וגדולי הדור. בדרך הכל-כך מיוחדת! כמה נפלא!

גבורה יהודית

ספרי קדש וילדי קדש...

בספר 'אני מאמין', מביא הסופר וההיסטוריון פרופ' מרדכי אליאב, שני ספורים מדהימים על הגבורה היהודית בשואה:

עם הכנס הצבא הנאצי אל העירה אלכסנדר, הסמוכה לעיר לודז' שבפולין, התחילו בפרעות וחלול הקדש, בדמות שרפה ובזי ספרי תורה ותשמישי קדש. בחדש אלול של שנת ת"ש שרפו את בית הכנסת ובית המדרש של העירה. באותו היום אך אטפו מספר רב של ספרי תורה והוציאו אותם לשוק, שם הציתו מדורה ושרפו בה את כתבי הקדש.

נער יהודי אוכל בזמן שחרור המחנה

בה בעת שקה במקום תושב אלכסנדר, רבי מוטל הוכמן שמו. הקצין הגרמני שהיה שם קרא לו וצוהו לקרע ספר-תורה לגזרים, ורמנא ללצל. רבי מוטל טרב בתקף. הקצין האכזר הכה אותו בסדיסטיות, אך ללא הועיל. רבי מוטל נותר בסרובו.

"אם לא תעשה כפי שצוית, תירה", צרח הצורך בחמה שפויכה. והרב הוכמן? הוא הנהן בראשו לשלילה. הפקדה לירות נתנה. שני קלגסים הובילו אותו על קיר הירי, והבינו את רוביהם. רבי מוטל הרים את קולו וזעק באמץ: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". באותו רגע חלף במקום ארזר גרמני, בעל בית החרשת הגדול באלכסנדר. שונא ישראל היה, אך למרבה הפלא הוא פנה למפקד הגרמני בבקשה לחון את היהודי. גם של ממש ארע, והקצין הזעם הסכים לוותר, אך לא לחלוטין. הוא צוה להכות את רבי מוטל הוכמן מכות קשות, והחילים שמוחו לבצע את פקדתו. החבטות שברו את עצמותיו של רבי מוטל, אך בשום אופן לא את החלטותו!

וכעת, אל עדות מפיו של ילד נצול המחנות: "לפעמים היינו מתפללים בצריף הילדים במחנה. ידענו גם בכל פעם מתי תלה השבת". "הצלחתי לארגן בשבילי סדור תפלה 'סיני' קטן, שנשא עליו חותמת של סוחר עצים מהונגריה אשר הובא לאושוויץ. היו הרבה סדורים אצל הילדים, כמו גם חמשים בפורמט קטן. בנוסף תפלין בודד של יד היו בתנועה במהלך כל היום בין הילדים, אשר היו מניחים אותם ומתפללים". "פעם אחת החליף מאן דהו ככר לחם בעד ספר משניות, כך יכלנו ללמד משניות. קבוצת ילדי בעלז' למדו שעורים כסדרם כמעט בכל יום". "היו הרבה ילדים ששמרו כשרות, וזה ממש לא מובן מאליו. מי שמכיר את התנאים בהם היינו שרויים, מבין כי מדבר בארוע יוצא דופן. ילדים אלו לא אכלו שום דבר, לא מרק ולא כל אכל אחר, והיתה זו סכנת-חיים של ממש. הם התקינו על לחם ומרגרינה בלבד. ילדים רבים היו כאלה, בסך הכל צעירים בני 13..."

הקדמה למסכת נדרים

נדר ושבועה - איסור חפצא ואיסור גברא

ממה שנאמר בתורה (במדבר ל' ג') 'איש כי ידור נדר לה', או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו, לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה, נלמדים דיני נדרי איסור ודיני שבועה, שאדם יכול לאסור על עצמו או על אחרים - מכח דיבורו - דבר המותר. בנדר האדם **אוסר את החפץ**, כגון שאוסר חפץ מסוים על עצמו לענין שיהא אסור לו ליהנות ממנו - ולכן נדר נקרא בלשון הראשונים [ע"פ הגמרא (ב' ב')] 'איסור חפצא' - ואילו בשבועה האדם אוסר על עצמו מלעשות דבר מסוים, או מחייב את עצמו לעשות דבר מסוים, ואפילו אם הוא **אוסר על עצמו** מליהנות מחפץ מסוים, מכל מקום לא אסר את החפץ על עצמו, אלא אסר על עצמו מלעשות דבר שיש בו הנאה באותו חפץ - ולכן שבועה נקראת 'איסור גברא' - ומטעם זה יכול לישבע אף בדבר שאין בו ממש, כגון לישון או לא לישון, אבל בנדר אי אפשר לעשות נדר אלא על חפץ ולא על דבר שאין בו ממש.

שאר איסורי תורה שיש בהם חפץ מסוים, כגון איסור אכילת נבילות וטריפות, כתב הרשב"א (שו"ת ח"ד סי' ק"ט ד"ה ועוד נ"ל) שאין נדר חל עליהם [אע"פ שנדר חל על שבועה], ובעל כרחך גם איסור נבילה הוא איסור חפצא כמו נדר, ולכן אין הנדר חל עליו. אמנם הריטב"א (נדרים י"ג ב', קידושין נ"ד א') כתב ששאר איסורי תורה, כגון נבילה וחזיר ושקצים ורמשים, הם איסורי גברא, וז"ל, אין גופן אסור איסור חפצא אלא שהאדם אסור לאכול וכו', שהרי נבילה אין איסור בגופה יותר מהיתר דעלמא, עכ"ל!.

נדר ושבועה על של עצמו ועל של אחרים

אדם יכול לישבע שיעשה מעשה [או לא יעשה מעשה] אף בחפץ של חברו, אבל אינו יכול לישבע שאחר יעשה מעשה [או לא יעשה מעשה] אף בחפץ של עצמו, משום שענין שבועה הוא שמחייב את עצמו או אוסר על עצמו מעשה מסוים, ואין בידו לחייב או לאסור על חברו שום מעשה.

אמנם אדם יכול לעשות נדר על חפץ של עצמו ולאסרו על חברו, שכיון שהנדר חל בחפץ, כל שהחפץ הוא שלו, בידו לאסרו על מי שירצה, ויכול גם לעשות נדר בחפץ של חברו ולאסרו על עצמו, משום שאין צריך בעלות כדי לעשות נדר על עצמו.

עיקר הנדר, ידות וכינויים

עיקר נדר - נחלקו הראשונים (בריש המסכת) מהו עיקר נדר, יש אומרים שעיקר נדר הוא רק 'התפסה', שאומר על חפץ מסוים שהוא אסור כמו שחפץ אחר אסור, כגון שאומר 'דבר זה אסור עלי **קרבן**', [ודוקא בדבר שנאסר על ידי דיבורו] 'דבר הנדור' כמו הקדש, אבל אם אמר 'דבר זה אסור עלי **כנבילה**' לא חל הנדר, שאין התפסה מועילה אלא בדבר הנדור, שהרי נדר נאסר על ידי **דיבורו** (עי' ריש פ"ב). ויש אומרים שכל שאומר 'דבר זה **אסור** עלי', הרי זה עיקר הנדר.

[ולכולי עלמא אין צריך לומר לשון 'נדר', ואם אמר רק לשון 'נדר' ולא אמר 'אסור', חל הנדר רק מדין 'ידות' (עי' לקמן)].

ידות נדרים - האומר חלק מעיקר הנדר, ואפשר להבין מתוך המקצת שאמר שכוונתו לעיקר נדר - כגון שאמר 'מודר אני ממך', ולא הזכיר לשון איסור - חל הנדר מדין 'ידות נדרים', שכמו שאפשר לאחוז כלי על ידי ידו, כמו כן אפשר לתפוס את כל הנדר על ידי ידות נדרים. ולפי הראשונים שעיקר נדר הוא רק על ידי התפסה (עי' לעיל), אף כשאומר 'דבר זה **אסור** עלי' חל הנדר רק מדין ידות, כאילו אמר 'דבר זה אסור עלי **קרבן**'.

כינויי נדרים - אם אמר לשון משובשת שדרכן של אנשים לאומרה, כגון שאמר קונם או קונח במקום 'קרבן' - 'קונם עלי דבר פלוני' - חל הנדר כאילו אמר דבר זה אסור עלי **קרבן**, שבנדרים הולכים אחר לשון בני אדם (רע"ב פ"ו מ"ב ע"פ הגמרא).

כשרים אינם נודרים

'טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם' (קהלת ד' ה'), ואמרו בגמרא (ט' א') 'טוב מזה ומזה, שאינו נודר כל עיקר', שמא לא יקיים את נדרו. ולכן שנינו בריש המסכת **'כנדרים רשעים, נדר בניזיר, ובקרבן, ובשבועה. כנדרים כשרים, לא אמר כלום'**, דר"ל שאם הקדים והוסיף 'כנדרים רשעים', [לפני שנדר להיות נזיר, או אסר דבר עליו כקרבן, או נשבע לעשות או שלא לעשות], חל הנדר או השבועה, אבל אם הקדים והוסיף 'כנדרים כשרים' לא חל הנדר או השבועה, משום שאין דרך כשרים לעשות נדרים או שבועות כלל, אפילו להקדש. אמנם אם הקדים ואמר 'כנדותם', שנינו שחל הנדר או השבועה, משום שגם כשרים נודרים, [כגון 'הרי זו עולה'].

¹ ומה שיש במאכלות אסורות פגם המטמטם את הלב - מה שאין בנדר - אינו ענין להגדרת האיסור אם נחשב איסור גברא או איסור חפצא.

בני ישראל לדורותיהם מתאזרים בעוה ובהזוהו לרכוש בחודש אדר את מידת השמחה, בכך ממלאים הם את אסמיהם עם ברכת השמחה למשך כל ימות השנה. הלא כך דרש החוזה מלובלין ז"ע א': משנכנס אדר מרבין בשמחה - מרבים את ברכת השפע לבני ישראל - על ידי השמחה.

עת ניצבות רגלינו בחודש השמחה - החודש אשר נהפך מיוגן לשמחה, שומה עלינו להציץ במבט זעיר בדברותיהם הנלהבות של רועי שבטי ישורון, שהפליגו במידת השמחה, טעמו את טעמה ועבדו את בוראם בשמחה.

השמחה בחודש אדר משיפיעה שמחה לכל השנה. מלפנים דורי דורות, תמיד בלטה מידת השמחה אצל עם בני ישראל. קרנו מפניהם קרני אורה ושמחה בכל מצב שהוא. מימשו הם ברוחם את הפסוק הנאמר: "דעו כי ה' הוא אלוקים - הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו". כח האמונה הוא אשר נותן כח לעשות חיל ולהתחזק בשמחה תמידית.

שמחה וששון ליהודים

מעשה היה אצל הרה"ק בעל 'יסוד העבודה' ז"ע שדיבר בשולחנו מענייני שמחה. שאל אותו איש אחד מבין המסובים: "מיט וואס?" (כמה נשמח?)

נטל הרבי את ידיו, החזיק בידו אחת מפאותיו, ובידו השנית את חוטי הציצית, והשיב: "לאף קיסר בעולם אין פאות, אפילו שערה אחת של פאות אין להם! ולא חוט אחד של ציצית! מי ידמה ומי ישווה לנו?"

מספרים על יהודי ישיש מדורות קדומים, אשר יום אחד נשרף ביתו ולמחרתו ראוהו מרקד בשמחה: 'ברוך שלא עשני גוי'. לפליאת השואלים לשמחה מה זו עושה? השיב: "הביטו ראו! שכני הגוי גם הוא ביתו נשרף, וגם אלוהיו בתוכו; מושא"כ אנוכי, אכן ביתי נשרף כליל אך אלוקי יתברך חי וקיים!"

עוה וחדווה במקומו

'סגולה לפרנסה להיות בשמחה' - כך אמר לימים הרה"ק רבי ברוכ"ל ממעוז'בוז. סימן על כך מסר כי "היית אך שמח" סופי תיבות חת"ך שהוא שם של פרנסה.

כאחת מן ההזדמנויות שח לאמר הרבי ר' בונם מפשיסחא: "כי יותר אפשר לפעול מתוך שמחה, ממה שיכולים לפעול בבכיה" - - -

ולשמחה מה זו עושה? בני ישראל ששים ושמחים בעולמם על שזכו להיות מחלק העם הנבחר, להיות ולהימנות בין עובדי היוצר ברוך הוא. אף כשהודי ערום הוא בממון, נקי הוא מנכסיו, יושב ועלזו בליבו על ששם חלקו מעם השם, ויש בידו את הניייה לעבוד את בוראו בכל העיתות והזמנים.

פעם בלכת האי חסיד קמאי - רבי יצחק דוד פוקס ז"ל מגדולי חסידיו וז"נין המובהקים - בשב"ק לביהמ"ד, ראה קבוצת גויים רוקדים מתוך שכרות והוללות. נכמרו רחמיו עליהם, ואמר: "לבי לבי עליכם! אילו ברא אתכם הקב"ה יהודים, כי אז לפחות הייתם טועמים טעם הנאת עולם-הזה, ברככם לפני הבורא!"... [ספר 'איהוה חסיד'].

מידת קנין השמחה - סברו גדולי הדורות - בנקל יוכל החפץ לרכוש אותה. כאשר בכל בוקר יברך כראוי ברכת: 'שלא עשני גוי', או אז לבו יתמלא עוה וחדווה בשמחה.

אף גם זאת מסופר על אחד מגדולי צדיקי קמאי, כשהיה קם בבוקר היה שבור מאוד. לאחר שעשה חשבון הנפש ולפי מדרגתו היה שבור לגמרי בלי טיפה של שמחה, עד שהגיע לברכת "שלא עשני גוי" אז נעשה מלא שמחה, ואמר: "וואס איך בין, בין איך, אבער א גוי בין איך נישט"... [אכן הנני במצבי נראה כפי שזה נראה, אך זכיתי כי לא גוי].

היה זה חג שמחת תורה במחנה ההשמדה אושוויץ. מאות בחורים צעירי ימים פרחי חמד, מובלים והולכים לטבח, לפי החלטת הקצין הנאצי ישי"ו. סיפר עד ראייה, שנכח במקום וזכה להינצל מצפורני הרשעים, כיצד המוני הבחורים רקדו במשך שעות ארוכות, בשמחה עצומה עד אין קץ, למרות שידעו הם שעוד מעט ירצחו אותם נפש. הם שמחו, שמחו באמת, רקדו ושרו. "ואף על פי ששמחת תורה היום, ואין לנו ספרי תורה לרקוד איתם", הם אמרו, "אבל את הריבונות של עולם יש לנו, ועם הריבונות של עולם אנחנו יכולים לשמוח!"

אימרה נאה נשמעה מבית מדרשו של הרבי הקדוש מקאצק, הנותן טעם לבאר את מידת שמחתו של יהודי בכל מצב שהוא. וכה ביאר הצדיק: בשעה שראה נבוכדנצר הרשע את הניסים שעשה ה' לחנניה מישאל ועזריה אותם השליך לכבשן האש, התחיל לשורר שירה לפני ה'. עד שביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד המלך נעים זמירות ישראל - בספר תהילים. בא מלאך וסטרו על פיו. הביע הרבי מקאצק את פליאתו: וכי משוא פנים יש בדבר, וכי מפני ששורר יפה מגיעה לו סטייה? אלא, דוד מלך ישראל, יהודי ספוג ייסוריין,

רץ למשנה

משנתה של אשת ה'חתם סופר'

אשתו השנייה של הגה"ק רבנו בעל ה'חתם סופר' זיע"א, הייתה הרבנית הצדקנית מרת שרה סריל סופר עליה השלום, בתו של הגה"ק רבנו עקיבא איגר זיע"א. עוד בצעירותה היא פתחה צנאה לבניה

מנן רבינו ה'חתם סופר' זיע"א

ולבנותיה, בה היא גוללה מה ברצונה שיעשו לאחר פטירתה מהעולם. בצנאה היא מתחננת לילדיה שלא יעשו שום דבר ביום היארצו של, מלבד ללמד פרק משניות לעלוי נשמתה.

ואמנם, בשנת תקצ"ב, בהיותה רק בת ארבעים וארבע, נלקחה הרבנית לבית עולמה.

חלק מהצנאה שהשאירה, מביא רבנו הקדוש ה'חתם סופר' בדרשותיו (חלק ב, דף שפ"ז בהערה), ונביאים פלשוה:

"אבקש מבעלי הרב הצדיק נ"י מחילה שלא יכלתי לכבדו כראוי... יסורי גדלו עד למאוד, ולא ידע מהם אף אחד. אקנה שנתמקרו הרבה בזה. אבקש מבעלי הרב הצדיק נ"י להעלות זכרוני לפניו, שיתקן נשמתו. הרבה לא יכלתי לתקן מחמת הלשתי..."

"מה שנוגע להילדים שלנו: תקותי, לידים יקרים, ששתנהגו בדרך הישר בדרך שנהג אביכם המברך להשיג היטב על כל דבר קטן הנוגע לראת שמים, ואקנה שהש"ת יברככם בבריאות ללכת בדרך תורה ומצוות. וזה כל הפצי: שתמלאו רצון הש"ת ולעסוק בעבודת ה' יומם ולילה, ובזכות זה לא יעזב אתכם... אל תצטערו עבורי, כי הרבה התפללתי מגדל יסורי שידכאית בהם."

"ילדי היקרים, גוזרני עליכם שלא להתענות ביום היארצו של רק להזכירני ביום זה. אבקש ממכם ללמד עבורי פרק משניות, ובנותי הזכירו לבעליכם להתפלל עבורי. אקנה שהש"ת יברככם ויחזקכם לתורה ויראה, ואשאר בזה אמנם הנאמנה המעשרת בעדכם כל טוב."

האדם, ומאירים דבריו באור יקרות: "...לעבוד את הש"ת בשמחה בכל אשר תעשה, הן עשיית המצוות, הן עסק התורה, ואל תשגיח כלל על עצת היצר המבלבל להביא עצבות ולהרבות בדקדוקים". - הרה"ק ממשיך במכתבו ומשיא עצה כמה לשמוח - "ואני רגיל לפרש והוי מחשב מצוה כנגד שכרה לעשות חשבון בנפשו, אם יתנו לך מיליאהן (=מיליון) רובל ושאר מחמדים כדי שתניח המצוה ולא להניח תפילין - בטח אל תחפוץ. והנה תשער בנפשך, כמה היתה לך השמחה באם היה לך מיליאהן רובל, בזה השמחה ועוד יותר מזה - תצטרך להתמלאות בשמחה בהנחת תפילין ושמירת שבת... וכדומה לזה ואי אפשר לבוא לעבודת הש"ת בשלימות בכל מיני המדות, כמו מן עבודת הש"ת בשמחה."

ששון ושמחה ישיגו

רועי שבטי ישראל סברו וקיבלו, כי על ידי השמחה שישמח האדם בעבודת קונו, יוכל לפעול עבורו בנקל יותר. וכה נכתב בספר "נפלאות חדשות" [ליקוטים, הובא בישמח ישראל - מאמרי שמחה אות מ"ט]:

ומעשה שהיה בעת שהיה הרה"ק הרבי רבי בונם מפשיסחא ז"ע בדאנציג, שראה אחד שנפל לים וטבע שם. ואמר לו הרב בלשון אשכנז: 'גרים מיר דעם לוינו', ולאחר מכן עזר לו הש"ת שאחו בדף אחד וניצול. וסיפר הרה"ק המעשה הנ"ל ואמר, שלא היה יכול לעזור לו מחמת שהיה לו צער גדול מאוד, עד שאמר לו מילתא דבדיחותא והיתה לו קצת שמחה מזה, אז היה יכול לעזור לטובע..."

מסופר על כ"ק מנן אדמו"ר בעל 'לב שמחה' מגור ז"ע כי נכנס אל הקודש פנימה יהודי שהתלונן על הדוחק. אין פרנסה והילדים גדלו... והרבי תובע להיות בשמחה?! - טען הלה. 'איך אהיה בשמחה והצרות מלפנות אותי?!'. התחייך הרה"ק הלב שמחה לעומתו והפסיח: 'ומה אין עושים למען הפרנסה?!'...

עצה לזכות לשמחה

עצה טובה ומועילה לזכות למידת השמחה בנקל מובאת ב'שיחות הר"ן' [אות ע"ד]: אם לפעמים דעתו של אדם מבולבלת, ואינו יכול בשום אופן לשמח עצמו, עשתו שיעשה עצמו כאילו הוא שמח. ואעפ"י שבתחילה עדיין אין השמחה באמת בלב, אע"פ כן על ידי שעושה עצמו כאילו הוא שמח, על ידי זה יזכה אחר כך באמת לשמחה. ועצה זאת היא עצה גדולה מאוד גם בכל הדברים שבקדושה. שבתחילה צריכין לעשות עצמו כאלו הוא להוט אחרי אותו הדבר שבקדושה, ואח"כ באמת זוכין לזה.

כדברים הללו הביא לכתוב הרה"ק רבי מרדכי מלעכוביץ ז"ע (תורת אבות, עניני שמחה אל"ג): "אם כי בכל המינות, הרי שקר הוא חטא נורא, אין הדבר כן במדת השמחה, שמוותר לעשות תנועות של שמחה וחיוק, אע"פ שעדיין אינן מפנימיות הלב. עד שיעזור לו ה' שיעזור עיי"ז שמחה אמיתית".

[הרב שמואל צבי גנץ, מתוך סדרת שיחות ושיעורים לבחורי החבורה בבית"ד "נדבורנה" בעיה"ת אלעד]

צרות ורדיפות כל ימיו. ואף על פי כן - התגבר והתעצם ושורר לה' בשמחה. ומנגד בא לו נבוכדנצר הטמא, המושל בכיפה, יושב בשלווה על כסא שן וערש זהב, ומבקש גם הוא ליתן קולו בשיר... בא מלאך וסטרו על פניו. לאמר: הבה נראה אם וכיצד תשיר ותזמר לאחר הסטירה הראשונה... נסתתמה שירתו של נבוכדנצר שחיק עצמות. כי לשיר מתוך הייסורין, זאת יכול רק יהודי!...

והרי, כה כתב בעל החרדים בספרו ("ספר חרדים" תנאי

המצוות): גילה הרב החסיד המקובל מהר"ר יצחק אשכנזי ז"ל (האר"י הקדוש) לאיש סודו, שכל מה שהשיג שונפתחו לו שערי החכמה ורוח הקודש, בשכר שה' שמח בעשיית כל מצוה שמחה גדולה לאין תכלית, ואמר דהיינו כדתיב "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל" פירוש מרוב כל מיני תענוג שבעולם ומכל זהב ופז רב ואבנים טובות ומרגליות.

עיקר שלמות האדם בעבודת קונו היא האם שש ושמח על הזכייה שנפלה בחלקו להיות נמנה עם בני ישראל. והא לך מה שכתב בספר "שער הכוונות להאריז"ל", ענין ברכות השחר: "אסור לאדם להתפלל תפלתו בעצבון אמנם תהי' בשמחה יתירה וגדולה בכל האפשר כדמיון העבר המשימש את רבו בשמחה יתירה, ואם משמשו בעצבות עבודתו נמאסת אליו וכמעט שיעקר המעלה והשלמות והשגת רוח הקודש תלו" בדבר זה, בין בעת תפלתו ובין כשעושה איזה מצווה מהמצוות ואל תבוז לעיני זה כי שכרו גדול מאוד."

טוב ה' לכל

וכבר אמרו בשמם של צדיקי קמאי מבני היכלא של אור שבעת הימים, הבעל שם טוב הקדוש ז"ע: כאשר שואלים יהודי מה נשמע, והוא משיב: "רע ליי", מעוררים עליו בשמי מרומים: המצב שלו נחשב לרע? פוק חזי ואראה בעיניו, רע מהו... ואז, רחמנא ליצלן, חש הוא ברע יותר. אך אם יהודי נשאל מה שלומו, והוא משיב: "הכל טוב", אומר הקדוש ברוך הוא: "זה טוב? אראה לו באמת מהו טוב באמת..." ומשפיע עליו מלוא חופניים של טובה וברכה, ומיני ישועות.

בשמחה ובטוב לבב

ציטוט מעניין נצטט מה שדרשו בעלי המדרש בתנחומא. "כשיהא אדם עושה מצוה - היא עושה אותה בלב שמח". אמר הקב"ה: "אם אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהן, אני מוסיף לכם שמחה".

ידוע לכל מכתב-קודש עתיק יומין של הרה"ק בעל אמרי אמת ז"ע מגור בשנה השניה להנהגתו, הכותב לעורך את

הזוכים בהגרלות:

מבחינים במשנה היומית 093-096
- ו 393-396 ומבחן בהלכה 39

ה' ישראל גוטמאן, ירושלים
ה' צבי יודלביץ, ירושלים
ה' יהושע רייזמן, בית שמש
ה' נועם דוד דרורי, ירושלים
ה' יהודה אריה שולמן, מודיעין עילית
ה' ישראל באש, ירושלים
ה' דוד פוברסקי, בני ברק
ה' אברהם גולדמן, בני ברק
ה' דוד קריספין, תל ציון

מסכת נדרים

מצות עשה מן התורה שיקיים אדם שבועתו או נדרו, שנאמר "מוציא שפתיה תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך וגו'" (ויקרא ה, כד). ונאמר "איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה יאסר אפר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה". ככל היצא מפיו יעשה".

מצוות עשה, ואם עבר על נדרו, עובר בלא תעשה ולוקה, שנאמר "לא יחל דברו". (ע"פ רמב"ם הל' נדרים ט"א)

בפסוקים אלו מוללת התורה שבועה ונדר. אך במשניות הפריד רבינו הקדוש בין השבועות לנדרים: את מסכת נדרים שם בסדר נשים, ואת מסכת שבועות שם בסדר נזיקין.

אומר בעון נדרים בניים מותם כשהן קטנים שנאמר "אל תתן את פיך להטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצה האלקים על קולך והכל את מעשה ידיו" (קהלת ה, ה). איהו הן מעשה ידיו של אדם הוי אומר בניו ובנותיו של אדם. (שבתי דף כ"ב).

אין ראוי לנדור, אלא אם כן האדם בעת צרה, או רוצה לזרו את עצמו למצוה. נאמר בתורה "וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא" (דברים כג, כג), ובגמרא: תני רב דימי אהוה דרב ספרא, כל הנודר אע"פ שהוא מקיימו נקרא חוטא, אמר רב זביד מאי קרא, וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא, הא לא הדרת איכא חטא. (נדרים ע"ג).

אך אם הוא בעת צרה, מותר לו לנדור. וכך מצינו אצל יעקב אבינו: "יודר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך". (בראשית כח, כ"ב). ודרשו חז"ל: מהו "לאמר", לאמר לדורות כדי שיהיו נודרים בעת צרה. (בראשית רבה פרק ע, פס"א)

וכן אם רוצה לזרו את

ומה למסכת נדרים ולסדר נשים? כתב על זה רבינו המאירי: מסכת נדרים ומסכת נזיר [שגם היא ענין נדר נזירות] "באו שתיהן בסדר נשים, להיות חלק גדול בעניניהם נאמר על נדרי הנשים או נזירותן ומה שהבעל יכול להפר בעניניהן או שלא יוכל". ענין הנדרים הוא ענין חמור, ועונשו גדול: תניא רבי נתן אומר בעון נדרים מיתה אשה של אדם שנאמר "אם אין לך לשלם למה יקה משכבך מתחתיד". (משלי כג, כז) רבי

לע"נ מוה"ר אלכסנדר זושא בן ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע ב' אדר א' תש"ס
ולע"נ האשה החשובה מרת מלכה בת ר' משה ע"ה
נלב"ע כ"ט שבט

לע"נ
ולע"נ הרב החסיד היקר ראובן יוסף
בן מוה"ר אלכסנדר זושא ז"ל
נלב"ע כ"ה אדר ב'

לע"נ
מרת רחל בת אושרת ע"ה
נלב"ע ו' אדר תשפ"ג

לע"נ
צבי בן יוסף ז"ל
נלב"ע ד' אדר תש"ן

לע"נ
מרת עדה בת אריה ז"ל
נלב"ע י"ד אדר א'

לע"נ
הרב טוביה דב בן אברהם ז"ל
נלב"ע י"א אדר
ולע"נ מרת חוה רבקה בת ר' משה ע"ה
כ"ט אדר א'

לע"נ
מרת פייגא רייזל בת ר' משה אריה ז"ל
נלב"ע כ"ג אדר א'

לע"נ
הרב שמואל בן סולטנה ז"ל
נלב"ע י"ד אדר א'

לע"נ
מרת מרים בת ר' יוסף דב ע"ה
נלב"ע כ"ה אדר א' תשפ"ב

לע"נ
ר' יעקב בן ר' מאיר ז"ל
נלב"ע כ"ד אדר א'

לע"נ
מרת אסתר בת חסיה ע"ה
נלב"ע ב' אדר

לע"נ
חנה פרומה
בת יהודה (ולמנו לייב) ומלכה ע"ה
נלב"ע ט"ו אדר ב'

הלימוד החודש מוקדש לזכות מרת נחמה בת חיה אדל תחי'

לרפואה שלימה ואריכות ימים ושנים טובות ללא שום צער, אלא רק בריאות שמוחה ונחת מכל יציאה, ואך טוב והסד בזה ובכא

נא לכוון לפני הלימוד

"כל נדר י"

החודש אדר?

אכן!

ביום ג' פר' תצוה - י"א אדר א'
מתחילים רכבות לומדי המשנה היומית
ש"צמוי אמוני ישראל בלימוד

מסכת נדרים

הוא והצטרף אל אלהינו של מלך
הלימוד 2 אסניות היוס

סדר לימוד המשנה וההלכה היומית לחודש אדר ב' פ"ד

פרשה	מסנה יומית: נשים	הלכה יומית: ש"צ - אי"ח
אדר ב' מרגל - אפריל	מסנה יומית: נשים	הלכות ראש השנה - יום כיפור
יום תאריך	פרק משנה	סימן סעיף
ב א 11	ו-ו	ד-ד
ג ב 12	ח-ט	א-ג
ד ג 13	י-יא	ד-א
ה ד 14	ב-ג	ד-ב
ו ה 15	ד-ה	ה-ז
ז ו 16	ז-ז	ח-י
א ז 17	ח-ט	י-יא
ב ח 18	ב-א	ט-ז
ג ט 19	ג-ד	י-יט
ד י 20	ה-ו	כ-כ
ה יא 21	ח-ז	כ-ג
ו יב 22	ב-ב	ג-ב
ז יג 23	ד-ה	ג-ה
א יד 24	ט-ו	א-ג
ב טו 25	ח-ט	ד-ז
ג טז 26	י-יא	ז-ט
ד יז 27	י-ב	א-ג
ה יח 28	ה-ד	ד-ז
ו יט 29	ו-ז	ז-ט
ז כ 30	י-יא	א-ג
א כא 31	ב-ב	ד-ז
ב כב 1	יא-ד	ז-א
ג כג 2	יא-ו	ב-ד
ד כד 3	יא-ח	א-א
ה כה 4	יא-יא	א-א
ו כו 5	יא-ב	ב-א
ז כז 6	א-ב	א-ב
א כח 7	ה-ד	א-ב
ב כט 8	ו-ז	א-א

סדר לימוד המשנה וההלכה היומית לחודש אדר א' פ"ד

פרשה	מסנה יומית: נשים	הלכה יומית: ש"צ - אי"ח
אדר א' פברואר - מרץ	מסנה יומית: נשים	הלכות תענית - ראש השנה
יום תאריך	פרק משנה	סימן סעיף
ש א 10	יא-א	ד-ד
א ב 11	ג-ד	ז-א
ב ג 12	ה-ו	ח-ב
ג ד 13	ב-א	ב-ד
ד ה 14	ז-ג	ה-ז
ה ו 15	א-ב	ח-י
ו ז 16	ג-ד	ט-א
ז ח 17	ה-ו	ט-ט
א ט 18	ח-ז	א-ב
ב י 19	י-ט	א-ג
ג יא 20	יא-א	א-ג
ד יב 21	א-ב	ב-ד
ה יג 22	א-ד	ה-ב
ו יד 23	ב-ג	ה-ג
ז טו 24	ב-ד	ח-ו
א טז 25	א-ב	ט-יא
ב יז 26	ג-ד	תקעה-ו
ג יח 27	ה-ו	תקעו ב-ב
ד יט 28	ז-ח	תקעו ה-ז
ה כ 29	י-ט	תקעו ח-ח
ו כא 1	ג-א	תקעו יא-ג
ז כב 2	ד-ב	תקעו יד-ט
א כג 3	ד-ה	תקעו-ט
ב כד 4	ו-ו	תקעו-ב
ג כה 5	ז-ח	תקעו-א
ד כו 6	ה-ג	תקעו ב-ד
ה כז 7	ה-ד	תקעו א-ג
ו כח 8	ה-ו	תקעו ד-ו
ז כט 9	ו-ב	תקעו ז-ט
א ל 10	ד-ה	תקעו-ד